

FINANCOVÁNO
EVROPSKOU UNIÍ
AZYLOVÝ, MIGRAČNÍ
A INTEGRAČNÍ FOND

ombudsman
veřejný ochránce práv

ZPRÁVA ZE SLEDOVÁNÍ VYHOŠTĚNÍ

Z: Vazební věznice Praha-Ruzyně
Do: Letiště Václava Havla Praha
Druh sledování: trest vyhoštění
Vyhošťovaná osoba: Pan A, nar. xxx, st. přísl. Srbsko
Datum realizace: 26. 6. 2018
Datum vydání zprávy: 29. 6. 2018
Sledování provedla: Mgr. Veronika Sedláková
Spisová značka: 44/2018/NZ

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv

FINANCOVÁNO
EVROPSKOU UNÍÍ
AZYLOVÝ, MIGRAČNÍ
A INTEGRAČNÍ FOND

ombudsman
veřejný ochránce práv

Sp. zn.: 44/2018/NZ/VS
Č. j.: KVOP-30180/2018
Sledování trestu vyhoštění

Obsah

Úvodní informace	3
Právní rámec sledování vyhoštění	3
Zpráva ze sledování vyhoštění	4
Informace o vyhošťovaných osobách	5
Průběh sledování vyhoštění	5
Shrnutí	7

Úvodní informace

Právní rámec sledování vyhoštění

Veřejný ochránce práv provádí podle § 1 odst. 6 zákona o veřejném ochránci práv¹ sledování *zajištění cizinců a výkonu správního vyhoštění, předání nebo průvozu zajištěných cizinců a trestu vyhoštění cizinců, kteří byli vzati do vyhošťovací vazby nebo kteří vykonávají trest odnětí svobody* (dále jen „sledování vyhoštění“). Mandát ochránce pro sledování vyhoštění plyne z implementace čl. 8 odst. 6 Návratové směrnice.² Působnost ochránce v této oblasti vychází také z Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení,³ jehož účelem je prevence mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, a tedy i z výkonu svého mandátu „národního preventivního mechanismu“. Kombinace obou mechanismů kontroly zajišťuje efektivní preventivní ochranu práv cizinců a kontrolu zacházení s nimi v procesu navrácení.

Cílem sledování vyhoštění je zajistit respektování práv zajištěných, vyhošťovaných, předávaných a prováděných cizinců (dále jen „vyhošťovaných cizinců“ nebo „vyhošťovaných osob“), zvyšovat standard zacházení s cizinci, jakož i dodržování mezinárodních závazků České republiky v této oblasti. Cílem je rovněž posilovat ochranu zvláště zranitelných osob, kterými jsou nezletilí bez doprovodu, osoby se zdravotním postižením apod.

Ochránce je o každém výkonu správního či trestního vyhoštění, předání nebo průvozu informován s předstihem. Policie České republiky poskytuje pověřeným zaměstnancům Kanceláře veřejného ochránce práv (dále jen „Kancelář“) během sledování vyhoštění nezbytnou součinnost dle zákona o pobytu cizinců.⁴

Pověření zaměstnanci Kanceláře jsou oprávněni s vědomím vedoucího zařízení vstoupit do detenčního zařízení, kde se vyhošťovaná osoba nachází. Pověření zaměstnanci Kanceláře mohou klást otázky subjektům participujícím na vyhoštění, zejména eskortujícím policistům a zaměstnancům Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra. Pověření zaměstnanci Kanceláře jsou oprávněni hovořit s cizincem bez přítomnosti třetích osob

---

1 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES, ze dne 16. prosince 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků (dále jen „Návratová směrnice“).

3 Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 78/2006 Sb. m. s. o přijetí Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.

4 V souladu s § 21a odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv a § 178d odst. 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

a nahlížet do veškeré dokumentace související s nuceným návratem, včetně zdravotnické dokumentace.⁵

Základní lidská práva a svobody vyhošťovaných osob jsou garantována v Listině základních práv a svobod, v řadě mezinárodních úmluv, které jsou pro Českou republiku závazné (např. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod⁶), a také v právu Evropské unie (např. Listina základních práv Evropské unie⁷, Návratová směrnice apod.). Konkrétní úpravu práv a povinností vyhošťovaných osob upravují zejména právní předpisy vztahující se k působnosti subjektů, které se na realizaci vyhoštění, předání a průvozu podílejí. Předně jde o Policii České republiky, které je zákonem svěřen výkon vyhoštění cizince.⁸ Postup policie při eskortách vyhošťovaných cizinců upravuje závazný pokyn policejního prezidenta o eskortách.⁹

Při posuzování samotného zacházení s osobami vyhošťovanými vychází ochránce rovněž z judikatury Evropského soudu pro lidská práva,¹⁰ standardů formulovaných Radou Evropy¹¹ nebo Evropským výborem pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT).¹²

Zpráva ze sledování vyhoštění

Ochránce ve zprávě předkládá svá zjištění, hodnocení, návrhy opatření k nápravě a vyzývá odpovědné orgány a zařízení k odůvodněnému vyjádření, které se může týkat jak učiněných zjištění, tak opatření nebo termínů pro jejich naplnění. K vyjádření stanoví lhůtu.

Navržená opatření k nápravě jsou zpravidla různá svou naléhavostí, náročností a dobou potřebnou k provedení:

---

5 Podle § 25 odst. 6 zákona o veřejném ochránci práv a v souladu s § 65 odst. 2 písm. m) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotnických službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotnických službách), ve znění pozdějších předpisů.

6 Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění pozdějších protokolů.

7 Listina základních práv a svobod Evropské unie podepsaná dne 12. prosince 2007 ve Štrasburku, Úřední věstník 2012/C 326/391.

8 Podle § 152 a § 163 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců; dle § 87 odst. 7 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

9 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159 ze dne 2. prosince 2009, o eskortách, střežení osob a policejních celách, ve znění pozdějších předpisů.

10 European Court of Human Rights. Fact sheet – Collective expulsions of aliens [online]. Strasbourg ©European Court of Human Rights 2016 [cit. 2018-06-20]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Collective_expulsions_ENG.pdf.

11 Council of Europe. Twenty Guidelines on Forced Return [online]. Strasbourg © Council of Europe 2005 [cit. 2018-06-20]. Dostupné z:

http://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Source/MalagaRegConf/20_Guidelines_Forced_Return_en.pdf.

12 European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman and Degrading Treatment or Punishment. CPT Standards [online]. Strasbourg © Council of Europe 2015 [cit. 2018-06-20]. Dostupné z: <http://cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>.

- Opatření s lhůtou k plnění je třeba provést ve stanovené lhůtě, neboť jeho realizace si vyžádá zpravidla delší čas. Ochránce očekává, že dotčené subjekty ve vyjádření ke zprávě sdělí, zda a jak přesně provedou opatření a zda ve stanovené lhůtě nebo v jiném konkrétním termínu, anebo navrhnou alternativu opatření s konkrétním termínem naplnění.
- Opatření s průběžným plněním formuluje ochránce tam, kde je třeba zavést do praxe určitý pracovní postup nebo styl práce, nebo naopak něčeho se napříště zdržet. Ochránce očekává, že se tak stane bezodkladně a bude se dbát na uplatňování do budoucna. Očekává, že dotčené subjekty ve vyjádření ke zprávě sdělí, že opatření bylo realizováno a jak, nebo kdy a jak se tak stane, nebo navrhnou jeho alternativu.

Shledá-li ochránce vyjádření oslovených orgánů dostatečnými, vyrozumí je o tom. Může si rovněž vyžádat doplňující vyjádření. Rozhodující je pak vysvětlení zjištěných pochybení, doložení navržených opatření k nápravě či hodnověrný příslib jejich realizace. Neshledá-li ochránce vyjádření zařízení a oslovených orgánů dostatečnými, vyrozumí nadřízený úřad (případně vládu ČR, není-li nadřízeného úřadu) nebo informuje veřejnost.¹³

Po ukončení vzájemné komunikace zveřejním anonymizovanou zprávu ze sledování vyhoštění (vyjma jmen osob pověřených vedením zařízení) na svých internetových stránkách¹⁴ a v databázi Evidence stanovisek ochránce ESO.¹⁵

Informace o vyhošťovaných osobách

Vyhošťovanou osobou byl pan A, nar. xxx, st. přísl. Srbsko. Pan A byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v délce 2 a půl roku, peněžité pokutě a současně k trestu vyhoštění z území České republiky na dobu neurčitou. Dne 21. června 2018 byl pan A přemístěn z věznice Kynšperk do Vazební věznice Praha-Ruzyně z důvodu realizace trestu vyhoštění.¹⁶

Průběh sledování vyhoštění

O realizaci trestu vyhoštění informovala policie písemně zaměstnance Kanceláře prostřednictvím oznámení o realizaci trestu vyhoštění ze dne 14. června 2018. Realizaci trestu vyhoštění provedli policisté Ředitelství služby cizinecké policie, oddělení doprovodu letadel (dále jen „oddělení doprovodu letadel“ a „eskortující policisté“).

Sledování vyhoštění provedla pověřená zaměstnankyně Kanceláře dne 26. června 2018. Zaměstnankyně Kanceláře provedla sledování téměř všech procesů souvisejících s vyhoštěním cizince. Nebylo jí však ze strany eskortujících policistů umožněno sledovat samotný přesun cizince z Vazební věznice Praha-Ruzyně na Letiště Václava Havla Praha,

13 Tzv. sankční opatření, u kterých se postupuje obdobně podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

14 Veřejný ochránce práv - ombudsman [online]. Brno: © Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/ochrana-osob-omezenych-na-svobode/>

15 Evidenci stanovisek ochránce (ESO) je dostupná z: <http://eso.ochrance.cz/Vyhledavani/Search>

16 Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. dubna 2017, sp. zn. 40T 8/2016.

jelikož nebyla vpuštěna do eskortního vozidla. Také jí nebylo umožněno sledovat průběh eskorty vyhošťovaného cizince do letadla, protože eskortující policisté využili možnost přijet eskortujícím vozidlem k letadlu umístěného na ploše letiště. Pověřená zaměstnankyně tak nemohla plně vykonávat roli, která jí byla uložena zákonem. Zaměstnanci Vazební věznice Praha-Ruzyně poskytli veškerou požadovanou součinnost, za což děkuji.

Vyhošťovaný cizinec byl o datu a čase realizace trestu vyhoštění a o přesném datu, čase a místě příletu informován v dostatečném předstihu. Měl možnost kontaktovat své rodinné příslušníky v Srbsku. Na vycestování i přílet do země původu byl cizinec náležitě připraven. V místě příletu na něj měla čekat rodina, a zajistit mu tak přesun do místa bydliště. Mimo to měl vyhošťovaný cizinec dostatek finančních prostředků.

Cizinec podstoupil dne 22. června 2018 výstupní lékařskou prohlídku. Ve Vazební věznici Praha-Ruzyně provedl lékař dne 26. června zdravotní prohlídku, kdy konstatoval, že je cizinec schopen letecké přepravy.

Vyhošťovaný cizinec byl poučen o průběhu eskorty a o svých právech a povinnostech. Byl mu předán balíček s jídlem. Prohlídku osoby provedli policisté oddělení doprovodu letadel dle mezinárodních standardů.

Po celou dobu, co byla zaměstnankyně Kanceláře přítomna, cizinec plně spolupracoval a dodržoval veškeré pokyny. Policisté z oddělení doprovodu letadel komunikovali s cizincem uctivě a s respektem, alespoň po dobu, kdy byla zaměstnankyně Kanceláře přítomna. V průběhu sledování vyhoštění nebyly použity donucovací prostředky – pouta.

Eskortující policisté z oddělení doprovodu letadel neposkytli zaměstnankyni Kanceláře požadovanou součinnost nezbytnou pro výkon jejího mandátu a neumožnili jí přepravu v eskortním vozidle spolu s vyhošťovaným cizincem. Zásadní část návratu tak zůstala nezmonitorována. Důrazně proto připomínám povinnost nezbytné součinnosti se zaměstnanci Kanceláře, které jsem v souladu se zákonem i mezinárodními předpisy pověřila sledováním průběhu vyhoštění.

Shrnutí

V rámci sledování vyhoštění jsem se zabývala zejména tím, zda byla vyhošťovaná osoba připravena na realizaci trestu vyhoštění, zda měla dostatečné povědomí o úkonech spojených s vyhoštěním a zda mohla kontaktovat své rodinné příslušníky a blízké. Také jsem se věnovala průběhu samotné návratové operace a způsobu, jakým eskortující policisté zacházeli s vyhošťovanou osobou.

Oceňuji vstřícný přístup zaměstnanců Vazební věznice Praha-Ruzyně k vyhošťovanému cizinci a projevenou spolupráci během realizace trestu vyhoštění. Také děkuji za projevenou součinnost ze strany eskortujících policistů.

Upozorňuji však na skutečnost, že **Policie České republiky dlouhodobě a soustavně neposkytuje potřebnou součinnost zaměstnancům Kanceláře tím, že jim neumožňuje přepravu v eskortním vozidle spolu s vyhošťovanými osobami.** Zaměstnanci Kanceláře tak nemohou plně vykonávat mandát, který jim byl svěřen.

V průběhu sledování vyhoštění nebyly zjištěny nedostatky ze strany zaměstnanců Vazební věznice Praha-Ruzyně ani ze strany eskortujících policistů vůči vyhošťované osobě. Vyhoštění tak bylo vykonáno **v souladu s mezinárodně přijatými standardy i českým právním řádem.** Ve zprávě proto není potřeba předkládat návrhy opatření k nápravě.